

Ya Sabır

— redfer · 22 Şubat 2026



Vezin: Feûlün / Feûlün / Feûlün / Feûl

Cihânın gamından yoruldun gönül
Ezelden bu dertle yoğruldu gönül
Erişmek dilersen murâda eğer
Lisânın desin dâimâ yâ sabır

Belâ sofrasından nasîbin gelir
Rızâ ehli olan bu sırrı bilir
Karanlık geceler ışıkla dolur
Seher vaktinin zikridir yâ sabır

Gülün hârı vardır sakın incinme
Felek çarkı döner sakın yerinme
Zemistân biter hîç ye'se bürünme
Bahârın müjdecisidir yâ sabır

Eder nefsi-i emmâre bin bir hîle
Düşürmek diler canı dertten dile

Eerse bu dervîş çetin menzile
O yolun azığı olur yâ sabır

Gözün yum bu dünyâ denilen düşe
Gönül verme fânî olan her işe
Düşerse eğer başın bir teşvîşe
Sükûtun dili, cevheridir yâ sabır

*

Bu mülkün sarayı ne virânedir
İçinde gezenler birer bîganedir
Hakikat yolunda can pervânedir
Yanarken dahi virdidir yâ sabır

Ayırma özün sen o Hakk kapısından
Vazgeç bu fenâ mülkünün tapusundan
Örüldü saâdet o sabr yapısından
Binânın temel taşıdır yâ sabır

Sabâ rüzgârı esse dertten yana
Değil mi ki Mevlâ yakındır sana
Tahammül gerek her cefâya, cana
Gönül derdinin merhemidir yâ sabır

Şu fânî cihânda kalır mı iziz?
Akar sular gibi geçer ömrümüz
Kararmış yürekte parlayan yıldız
Gönül şehrinin nûrudur yâ sabır

Değildir bu yollar dikensiz, düzgün
Ümidin kesip olma sakın süzgün
Görünse de bahtın kapalı, üzgün
Kilidin asıl anahtarı yâ sabır

*

Tecellî ederse o nûr-ı Hudâ
Gider kalpten ağyâr, biter her edâ

Bu yolda fedâdır bu can mülkü dâ
Ruhun en yüce mihveridir yâ sabır

Sakın ha şikâyet dilinden dökme
Cefâ yükünü hiç boşuna çekme
Şu mülk-i fenâyâ umutlar ekme
Saâdet bağı, meyvesidir yâ sabır

Gönül mülkü pâk olsa her dert geçer
Tevekkül kılanlar saâdet seçer
Ecel şerbetini her fânî içer
Son nefes vuslat demi yâ sabır

Kemâle erenler bu yolda yürür
Fenâ dâhilinde bekâyı görür
Kulu menzile ancak aşkı sürür
Sözün sonu, cânın tadı yâ sabır

Yeter ey gönül, kes bu şevk u sesi
Olupdur bu sabır Hakk'ın nefesi
Kırınca nihâyet bu ten kafesi
Sonsuz bekânın muştusudur yâ sabır

redfer

Şerhi

1. Beyit

Ey gönül, dünyanın bitmek bilmeyen dertlerinden artık yoruldu. Zaten sen daha yaratılış başlangıcında (ezelde) bu çileyle yoğruldu. Eğer hayallerine ve muradına kavuşmak istiyorsan, dilin her zaman "Ya Sabır" desin.

2. Beyit

İnsanın payına düşen sıkıntılar, aslında ilahi bir rızık sofrası gibidir. Allah'ın takdirine razı olanlar bu gizli gerçeği bilirler. En karanlık geceler bile sabırla aydınlığa kavuşur; nitekim sabır, şafak vaktinin en güzel duasıdır.

3. Beyit

Gülün dikenini var diye sakın incinme, hayatın zorluklarına küsme. Dünyanın düzeni (felek) bazen tersine döner, buna üzüldüğün yerinme. Kış (zemistan) elbet biter, asla ümitsizliğe düşme; çünkü sabır, gelecek güzel baharların müjdecisidir.

4. Beyit

Kötücül nefis (nefs-i emmare), insanı yoldan çıkarmak için bin bir türlü oyun oynar ve canı sıkıntıya düşürmek ister. Eğer bir derviş bu zorlu hayat yolculuğunda hedefine varmak istiyorsa, yanına alacağı en büyük azık sabırdır.

5. Beyit

Bu dünya denilen geçici rüyaya karşı gözlerini yum (hırsını terket); sonu olan hiçbir işe gönülden bağlanma. Eğer zihnin karışır ve bir kararsızlığa (teşviş) düşersen, sessizliğin dili ve en değerli mücevheri sabırdır.

6. Beyit

Dünya mülkü aslında yıkılmaya mahkûm bir viranedir; içinde yaşayanlar ise birbirine yabancı yolcular gibidir. Hakikat yolunda can, ışığa koşan bir pervane (kelebek) gibidir; o aşk ateşinde yanarken bile dilindeki tek kelime sabırdır.

7. Beyit

Özünü Allah'ın kapısından ayırma; bu geçici dünyanın malına mülküne (tapusuna) kıymet vermekten vazgeç. Gerçek mutluluk sabır taşlarıyla örülmüştür; huzur binasının temel taşı sabırdır.

8. Beyit

Dert rüzgârları (saba) senden yana esip seni sarsa da korkma; Allah'ın sana şah damarından yakın olduğunu unutma. Hayattaki her türlü çileye ve bedensel acıya dayanmak gerekir; gönül yarasının tek ilacı sabırdır.

9. Beyit

Bu geçici dünyadan göçüp gittiğimizde bizden bir iz kalır mı? Ömrümüz akarsular gibi hızla akıp geçiyor. Kararmış ve hüzünlenmiş yüreklerde parlayan umut yıldızı, gönül şehrinin ışığı sabırdır.

10. Beyit

Hayat yolu her zaman düzgün ve dikensiz değildir. Sakın ümidini kesip bitkin düşme. Şansın kapalı, bahtın üzgün görünse bile, her kapıyı açacak olan asıl anahtar sabırdır.

11. Beyit

Eğer kalbinde Allah'ın nuru tecelli ederse, gönlündeki bütün yabancı hırslar (ağyar) temizlenir. Bu uğurda can mülkü bile feda edilse yeridir; ruhun üzerinde döndüğü en yüce merkez sabırdır.

12. Beyit

Sakın şikâyet ederek ağzından kötü söz çıkarma; dünya telaşının yükünü boş yere dert edinip çekme. Bu fani dünyaya büyük umutlar bağlama; ebedi mutluluk bahçesinin en tatlı meyvesi sabırdır.

13. Beyit

Gönül dünyanın manevi kirlilerden temizlenirse her türlü dert geçer; Allah'a güvenip dayananlar gerçek saadeti seçmiş olur. Ölüm şerbetini her canlı bir gün mutlaka içecektir; o büyük kavuşma anının (vuslatın) son sözü sabırdır.

14. Beyit

Olgunluğa (kemale) erenler ancak bu sabır yolundan yürüyerek hedefe varırlar. Yokluk (fenâ) içinde ebediliği (bekâyı) keşfederler. İnsanı menzile ulaştıran tek şey aşktır; sözün özü ve ruhun tadı sabırdır.

15. Beyit (Final)

Yeter artık ey gönül, bu dünya arzusunu ve sesini kes! Çünkü bu sabır, aslında Hakk'ın insana üflediği bir nefestir. Ruhun hapsoldüğü bu beden kafesi bir gün kırıldığında, sonsuz hayatın en büyük müjdesi sabırdır.

Hakkında

Klasik edebiyatımızın o derin ve vakur ruhuna uygun "Ya sabır" redifli, feûlün / feûlün / feûlün / feûl bir kalıbıyla (Şehname kalıbı), tasavvufî ve hikemî derinliği olan bir gazel bu.

Bu şiirde nefsin terbiyesi, dünya telaşının geçiciliği ve Hakk'a sığınmanın asaleti üzerine duruldu.

Bu gazeli divan şiiri geleneğinin en asil duruşlarından biri olan hikemî (öğretici) ve lirik bir üslupla kaleme alındı.

Okurken veznin tıkrıtlarını ve "ya sabır" redifinin verdiği o dingin nefesi hissedeceksiniz .